

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

<https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-2-092>

УДК 796.332/012.577.2:093.1(477)(437.6)

ДИНАМІКА КОМАНДНОГО КОНТРОЛЮ М'ЯЧА В МАТЧІ УКРАЇНА-СЛОВАЧЧИНА ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ФУТБОЛУ 2024 РОКУ

Перепелиця П.Є.^{ABCD}, Перевозник В.І.^{ABCD}
Харківська державна академія фізичної культури

Перепелиця Павло Євгенович

Perepelytsya Pavlo

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків, вулиця Клочківська, 99, 61000, Україна

Kharkiv State Academy of Physical Culture, Kharkiv, Klochkivska Street, 99, 61000, Ukraine

pepp0435@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-7315-4369>

Перевозник Володимир Іванович

Perevoznik Volodymyr

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків, вулиця Клочківська, 99, 61000, Україна

Kharkiv State Academy of Physical Culture, Kharkiv, Klochkivska Street, 99, 61000, Ukraine

vperevoznik60@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6798-1497>

Внесок авторів: А – дизайн дослідження; В – збір даних; С – статистичний аналіз; D – підготовка рукопису; E – збір коштів.

Authors' Contribution: A – Study design; B – Data collection; C – Statistical analysis; D – Manuscript Preparation; E – Funds Collection

Анотація

Вступ. Загальна статистика показників техніко-тактичних дій команд високої кваліфікації свідчить про те, що команди, які віддають більше точних передач, менше помиляються в різних зонах ігрового поля, і як наслідок, пропускають менше голів в свої ворота. Тому, для своєчасного внесення змін у процес техніко-тактичної підготовки футболістів, важливого значення набуває застосування відповідної методики реєстрації динаміки рівня командного контролю м'яча в офіційних матчах. **Мета дослідження** – провести аналіз динаміки точних передач м'яча збірної команди України на чемпіонаті Європи з футболу 2024 року, щоб оцінити ефективність стратегії володіння м'ячем, виявити сильні та слабкі сторони команди у цьому аспекті, а також визначити, як контроль м'яча впливає на гру в цілому та допомагає досягати ігрових цілей. **Матеріали і методи дослідження:** теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, методи педагогічних спостережень, методи математичної статистики. На основі відео-запису матчів збірної команди України в іграх групового раунду на чемпіонаті Європи-2024 з футболу в першому і другому таймах проводилась реєстрація техніко-тактичних дій (передачі м'яча). **Результати.** В дослідженні було приділено особливу увагу ігровому часу, протягом якого збірні команди України та Словаччини здійснювали свої колективні тактичні дії. Так, гравці збірної Словаччини протягом першого, другого, третього, п'ятого та шостого 15-ти хвилинних відрізків, випереджали збірну України відповідно на (19%), (18%), (18,7%), (15,6%), (11,1%) ігрового часу, який використовувався для здійснення колективних взаємодій. Лише в четвертому 15-ти хвилинному відрізку збірна команда України спромоглась на (17,6%) більше ігрового часу контролювати м'яч, ніж збірна Словаччини. **Висновки.** Аналіз матчу групового раунду чемпіонату Європи-2024 з

футболу Україна-Словаччина показав, що загальне відсоткове співвідношення показника командного контролю м'яча – не на користь збірної команди України. Так, гравці збірної команди Словаччини мали змогу контролювати м'яч більшу частину ігрового часу (56,6%). Однак при цьому, на нашу думку, важливими є не тільки статистичні показники, а й злагожені, швидкі та ефективні взаємодії, які сприяють частому створенню гострих ситуацій і взяттю воріт супротивника. Чим більше таких ситуацій буде створено, тим вищі шанси на позитивний результат.

Ключові слова: техніко-тактичні дії, передачі м'яча, позиційна атака, комбінаційна атака, швидкість мислення, індивідуальна майстерність.

DYNAMICS OF TEAM CONTROL OF THE BALL IN THE MATCH UKRAINE-SLOVAKIA OF THE EUROPEAN FOOTBALL CHAMPIONSHIP 2024

Annotation

Introduction. General statistics of indicators of technical and tactical actions of highly qualified teams show that teams that give more accurate passes make fewer mistakes in different areas of the playing field, and as a result, concede fewer goals into their own goal. Therefore, for timely changes in the process of technical and tactical training of football players, the use of an appropriate method of registering the dynamics of the level of team control of the ball in official matches becomes important. **The purpose of the study** is to analyze the dynamics of accurate ball passes of the national team of Ukraine at the 2024 European Football Championship in order to evaluate the effectiveness of the ball possession strategy, identify the team's strengths and weaknesses in this aspect, and also determine how ball control affects the game as a whole and helps to achieve game goals. **Research methods:** theoretical analysis and generalization of data from scientific and methodological literature, methods of pedagogical observations, methods of mathematical statistics. On the basis of the video recording of the matches of the national team of Ukraine in the group round games at the 2024 European Football Championship, technical and tactical actions (passing the ball) were recorded in the first and second halves. **Research results.** The study paid special attention to the playing time during which the national teams of Ukraine and Slovakia carried out their collective tactical actions. Thus, the players of the Slovak national team during the first, second, third, fifth and sixth 15-minute periods were ahead of the Ukrainian national team by (19%), (18%), (18.7%), (15.6%), (11.1%) of the playing time used for collective interactions, respectively. Only in the fourth 15-minute period did the Ukrainian national team manage to control the ball for (17.6%) more playing time than the Slovak national team. **Conclusions.** Analysis of the group round match of the 2024 European Football Championship between Ukraine and Slovakia showed that the overall percentage of team ball control was not in favor of the Ukrainian national team. The players of the Slovak national team were able to control the ball for most of the playing time (56.6%). However, in our opinion, not only statistical indicators are important, but coordinated, fast and effective interactions that contribute to the frequent creation of acute situations and the taking of the opponent's goal. The more such situations are created, the higher the chances of a positive result.

Keywords: technical and tactical actions, ball passing, positional attack, combination attack, speed of thinking, individual skill.

Вступ

Аналіз командного контролю м'яча у футболі передбачає вивчення здатності команди утримувати м'яч під своїм контролем, а також ефективність цієї стратегії у досягненні ігрових цілей. Це включає оцінку різних аспектів, таких як: кількість передач, точність передач, швидкість переміщення м'яча, використання різних частин тіла для контролю, а також вплив контролю м'яча на володіння, створення гольових моментів та гру в обороні. [1, 2, 3, 4]

Важливо враховувати, що командний контроль м'яча є не самоціллю, а засобом досягнення успіху в матчі. Ефективний контроль м'яча передбачає не лише утримання володіння, а й використання його для створення небезпечних моментів біля воріт суперника, а також для перекриття зон та контролю за простором. [2, 3, 5, 6]

Основними аспектами аналізу командного контролю м'яча є:

1. Відсоток часу володіння м'ячем: загальна кількість часу, який команда проводить із

м'ячем, порівняно із загальним часом матчу. [1, 7, 8]

2. Кількість передач: загальна кількість передач, виконаних командою. [4, 9, 10]
3. Точність передач: відсоток точних передач, виконаних командою, до загальної кількості передач. [5, 11, 12, 13]
4. Типи передач: аналіз використання різних типів передач, – таких як короткі, середні та довгі передачі, а також передачі по землі та верхові передачі. [8, 14, 15]

5. Кількість торкань м'яча: кількість торкань м'яча кожним гравцем та командою загалом. [2, 8, 16, 17]
6. Зони володіння м'ячем: місця на полі, де команда найчастіше володіє м'ячем, та їх вплив на гру.
7. Використання різних частин тіла для контролю: аналіз ефективності використання різних частин тіла для контролю м'яча, таких як стопа, груди, стегно та голова. [1, 2, 10, 18, 19]
8. Вплив на атаку: оцінка того, як контроль м'яча впливає на створення гольових моментів, удари по воротах та забиті голи. [1, 14, 20, 21]
9. Вплив на оборону: оцінка того, як контроль м'яча впливає на перехоплення, відбори та загальний спокій в обороні. [8, 17, 22]
10. Тактичні схеми: аналіз використання різних тактичних схем при контролі м'яча, – таких як: короткий пас, контроль м'яча у центрі поля, флангові атаки тощо. [1, 2, 15, 23]
11. Вплив на гру суперника: оцінка того, як контроль м'яча впливає на дії суперника, такі як пресинг, перехоплення, відбори та вимушені помилки. [2, 8, 12]
12. Порівняння з іншими командами: порівняння контролю м'яча та ефективності цієї стратегії у різних команд. [7, 14, 16, 21]

Приклади з футбольної практики. Барселона часів Гвардіоли відрізнялась своїм домінуючим контролем м'яча; використовувались короткі, точні передачі та володіння м'ячем у центрі поля, щоб контролювати гру та створювати гольові моменти. Стиль «тики-така» часто асоціюється з Барселоною, передбачає тривалий контроль м'яча з частими короткими передачами, що дозволяє команді контролювати темп гри та втомлювати суперника. [14, 17, 18]

Багато команд використовують контроль м'яча для перекриття

зон, створення простору для контратак і як засіб для створення гольових моментів, але вони можуть варіювати тактичні схеми і типи передач. [1, 2, 13, 18]

Кількість точних передач залежить від швидкості та гнучкості тактичного мислення. Частота точних передач – це справжній критерій якості колективного володіння м'ячем, і залежить ця частота не від індивідуальної техніки та влучного удару по м'ячу, а від узгодженості дій того, хто віддає передачу, і того, хто її отримує. Саме тому в тренувальному процесі важливо вміти моделювати групові і командні взаємодії у складних ігрових ситуаціях для підвищення рівня колективного володіння м'ячем. Загальна кількість передач за гру безпосередньо залежить від того, як часто супротивник відбирає м'яч. Команди, що роблять приблизно 500 передач за гру, програють в матчі доволі рідко. [4, 6, 9]

Головна перевага швидкого пасу полягає в тому, що у разі його застосування у суперників не вистачає часу для побудови чи перебудови своїх оборонних порядків. Для успішного застосування цього виду атаки необхідно розміститися на високих швидкостях, активно маневруючи та, відкриваючись для отримання м'яча, прагнути «пройти» оборону супротивника за допомогою невеликої кількості передач і зайняти зручну позицію, щоб завдати завершального удару по воротах. Тобто, основне завдання колективних дій команди – це швидко та несподівано для противника провести атаку та вивести на ударну позицію свого партнера. [2, 4, 5]

Досконала футбольна техніка гри та абсолютний колективний контроль м'яча є складовими, які дозволяють домінувати в більшості тактичних ситуацій, що виникають по ходу матчу. Напрямок моделювання тактичних ситуацій різної складності є основою для створення унікальних та ефективних методів підвищення рівня

колективного контролю м'яча. Ця концепція тренувального процесу визнана футбольними фахівцями найефективнішою та використується всіма провідними футбольними клубами та збірними командами світу. [1, 2, 9, 16]

Колективний контроль м'яча – це футбольна тактика, яка допомагає гравцям контролювати м'яч і простір через володіння м'ячем, мобільність в ігровому просторі, постійний психологічний тиск на суперника і баланс розподілу обов'язків між гравцями в середині командної схеми гри. [3, 4]

Отже, для ефективної організації тренувальних занять важливі еталонні показники колективної техніко-тактичної діяльності команд високої кваліфікації в умовах офіційного матчу. Дані показники можуть стати свого роду орієнтирами для дитячо-юнацьких та молодіжних команд і допоможуть правильно скоригувати методику підвищення групових та командних взаємодій в умовах тренувального процесу.

Гіпотеза – передбачається, що аналіз ефективності командного контролю м'яча буде сприяти підвищенню результатів в змагальній діяльності.

Мета дослідження – провести аналіз динаміки точних передач м'яча збірної команди України на чемпіонаті Європи з футболу 2024 року, щоб оцінити ефективність стратегії володіння м'ячем, виявити сильні та слабкі сторони команди у цьому аспекті, а також визначити, як контроль м'яча впливає на гру в цілому та допомагає досягати ігрових цілей.

Матеріал і методи дослідження

Учасники. На основі відеозапису матчу збірної команди України зі Словаччиною на стадії групового раунду на чемпіонаті Європи-2024 з футболу, в першому і другому таймах проводилась реєстрація техніко-тактичних дій (точні передачі м'яча).

Процедура. Застосовувалась методика визначення динаміки

«рівня командного контролю м'яча». Сутність цієї методики полягає в наступному. Під час відеоаналізу матчів на стадії групового раунду чемпіонату Європи 2024 реєструвалась кількість передач м'яча, виконаних кожною командою до його втрати, тобто до перехоплення м'яча суперником (рис. 1).

За допомогою цієї методики визначалась «динаміка рівня контролю м'яча» по 15-хвилинним відрізкам матчу. В кожному 15-хвилинному відрізку:

- визначався «середній показник» виконаних передач кожною командою до його втрати;
- «загальна кількість» точних передач збірних команд України, Румунії, Бельгії, Словаччини які брали участь у чемпіонаті Європи-2024 з футболу в іграх групового раунду (табл. 1).

Статистичний аналіз. Отримані дані оброблялись за допомогою статистичних показників:

n – об'єм (число одиниць) вибіркової сукупності;

Σ – сума ряду;

$\bar{x}$ – середнє значення за генеральною сукупністю;

s – середнє квадратичне відхилення у вибірці;

σ – генеральне стандартне відхилення;

μ – середня помилка вибірки.

Результати

Аналізуючи динаміку рівня командного контролю м'яча в матчі між збірними командами Словаччини та України на стадії групового раунду можна зробити наступні висновки.

Найкращий середній показник точних передач м'яча збірної України був зафіксований з 1 по

15 хв. (5,5 передач), а найгірший з 76 по 90 хв. (3,2 передачі). Також, мало в чому відрізняється динаміка контролю м'яча збірної команди України з 1 по 60 хв. і дорівнює (5,1-5,5 передачі).

Що стосується середніх показників ігрової діяльності команди збірної Словаччини, – можна зазначити наступні особливості. Так найкращий середній показник точних передач зафіксований на часовому відрізку з 1 по 15 хв. (7,6 передачі), а найгірший показник зафіксовано з 46 по 60 хв. (4,2 передачі) (рис. 2, табл. 2).

Дані, представлені рисунку 3 і таблиці 2, відображають найкращі показники кількості передач м'яча, які виконали гравці збірної команди України в часовому відрізку з 46 по 60 хв. (77 передач), а найгірший з 76 по 90 хв. (55 передач). Аналізуючи кількісні показники точних передач виконаних гравцями збірної команди Бельгії можна відмітити, що найкращий показник був зареєстрований з 76 по 90 хв. (120 передач), а найгірший – з 61 по 75 хв. (63 передачі). В той же час, треба зазначити, що збірна Словаччини протягом трьох часових відрізків матчу переважала в контролі м'яча збірну команду України і тільки у часовому відрізку з 46 по 75 хв. показники кількості точних передач незначно випереджали збірну команду Словаччини (77 та 59 передач) відповідно.

Сума передач у всіх часових відрізках в збірній команді України дорівнює (407 передач), що значно нижче, ніж у збірної команди Бельгії (531 передача) (рис. 4). Не дивлячись на велику різницю в сумі показників кількості передач між цими збірними, результат цього матчу закінчився з переможним рахунком для збірної команди України з результатом (2:1).

Для детального аналізу концепції гри, а також сильних і слабких сторін тактики обох збірних команд ми дуже уважно переглядали відеозапис матчу за їх участі. У цей момент ми фокусувались на

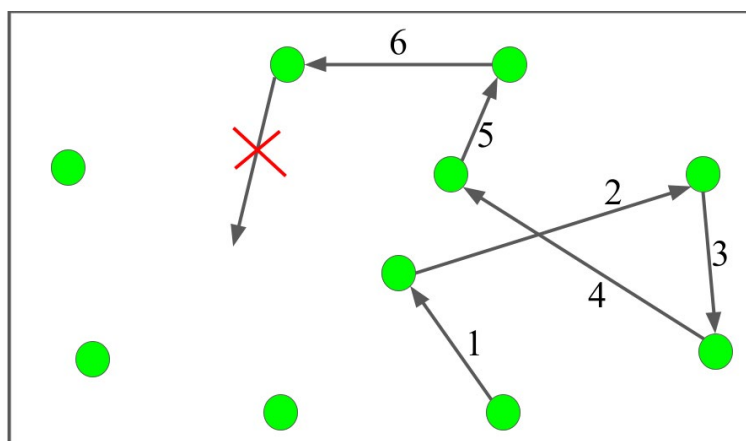

Рис. 1. Методика визначення рівня командного контролю м'яча в середині командної схеми розташування гравців

Таблиця 1

Методика реєстрації рівня командного контролю м'яча в динаміці гри по 15-хвилинних відрізках

точні передачі м'яча					
1	2	2	3	27	2
1	5	9	2	8	12
2	3	3	1	4	16
8	10	2	3	2	3
11	2	2	14	4	13
9	16	13	7	12	4
3	2	5	8	7	6
1	16		1	1	4
	19				9
1-15хв	16-30хв	31-45хв	46-60хв	61-75хв	76-90хв
часові відрізки матчу					

тому, наскільки ефективно кожна з команд:

- діє у фазі гри з м'ячем і без м'яча, як здійснює перехід від однієї фази гри до іншої;

- захищає і контролює власний ігровий простір;

- використовує ігровий час для здійснення групових та командних взаємодій.

Ігровий час, протягом якого команда має змогу контролювати м'яч і здійснювати заплановані тренером колективні взаємодії, суттєво полегшує завдання отримати перемогу над супротивни-

ком. Статистичні показники формують кінцевий результат гри. Успішні групові і командні взаємодії позитивно позначаються на зростанні статистичних показників в ході матчу. Так, самі по собі, статистичні показники не приносять залікових очок чи трофеїв. Але при цьому, на нашу думку, в сучасному футболі, як би не складався матч, значну роль завжди відіграє концепція – (простір-час).

В нашому дослідженні ми приділили особливу увагу ігровому часу, протягом якого збірні команди України та Словаччини

здійснювали свої колективні тактичні дії (рис. 5). Так, гравці збірної Словаччини протягом першого, другого, третього, п'ятого та шостого 15-ти хвилинних відрізків, випереджали збірну України відповідно на (19%), (18%), (18,7%), (15,6%), (11,1%) ігрового часу, який використовувався для здійснення колективних взаємодій. Лише в четвертому 15-ти хвилинному відрізку збірна команда України спромоглась на (17,6%) більше ігрового часу контролювати м'яч, ніж збірна Словаччини.

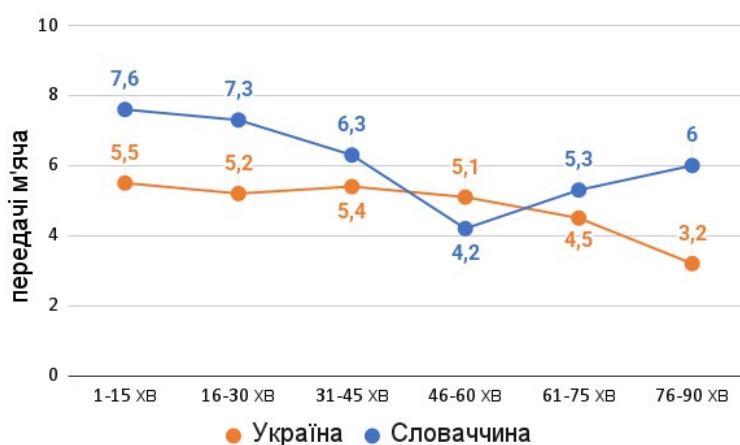

Рис. 2. Динаміка середніх показників колективного контролю м'яча у матчі збірних команд України та Словаччини

Таблиця 2

Статистичні показники колективного контролю м'яча в матчі Україна-Словаччина

Статистичні показники	Відрізки ігрового часу (Збірна команда України)					
	1-15 хв	16-30 хв	31-45 хв	46-60 хв	61-75 хв	76-90 хв
n	13	13	14	15	13	17
Σ	72	68	76	77	59	55
$\bar{x}$	5,5	5,2	5,4	5,1	4,5	3,2
s	5,1	3,9	7,01	4,5	3,6	5,5
σ	4,9	3,7	6,7	4,3	3,5	5,4
μ	1,4	1,09	1,8	1,1	1,01	1,3
Статистичні показники	Відрізки ігрового часу (Збірна команда Словаччини)					
	1-15 хв	16-30 хв	31-45 хв	46-60 хв	61-75 хв	76-90 хв
n	15	13	12	17	10	20
Σ	114	95	76	73	53	120
$\bar{x}$	7,6	7,3	6,3	4,2	5,3	6
s	6,02	5,9	5,2	4,2	5,5	5,02
σ	5,8	5,7	5	4,1	5,3	4,8
μ	1,5	1,6	1,5	1,03	1,7	1,1

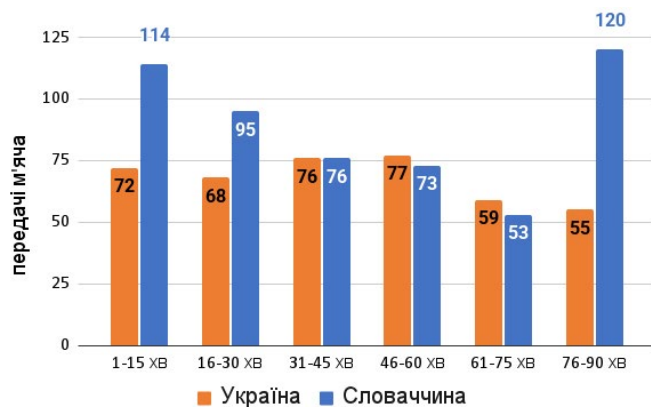

Рис. 3. Динаміка кількості точних передач м'яча у матчі між збірними командами України та Словаччини

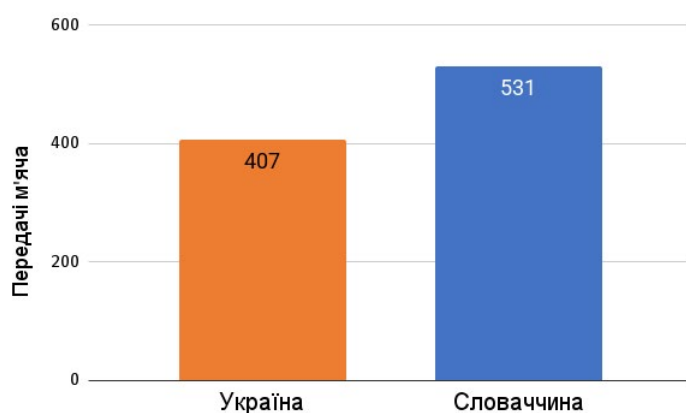

Рис. 4. Загальна кількість точних передач м'яча у матчі між збірними України та Словаччини

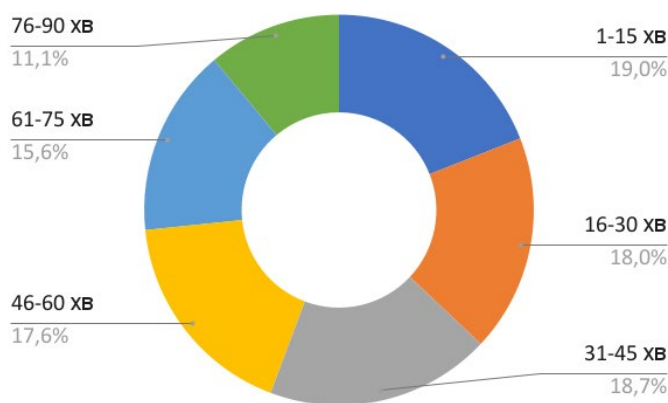

Рис. 5. Показники відсоткової переваги у колективному контролі м'яча в шести часових відрізках між збірними України та Словаччини

Якщо підсумувати увесь ігровий час, який був відведений на здійснення колективних взаємодій для обох команд, то загальне відсоткове співвідношення зако-

номірно буде не на користь збірної команди України (рис. 6).

Гравці збірної команди Словаччини мали змогу контролювати м'яч більшу частину (56,6%)

ігрового часу. Однак при цьому, на нашу думку, важливими є не тільки статистичні показники, а злагоджені, швидкі та ефективні взаємодії, які сприяють частому створенню гострих ситуацій що сприяють взяттю воріт супротивника. Отже, чим більше таких ситуацій буде створено, тим вищі шанси на позитивний результат.

Дискусія

Одним із головних напрямків, якому приділяють увагу футбольні фахівці, є рівень фізичних навантажень і втоми гравців протягом матчу та цілого футбольного сезону. Спеціалісти вивчають фізичну активність професійних футболістів в ході матчу: намагаються зрозуміти, які технічні прийоми гравці застосовують на полі, як довго здатні зберігати швидкісну витривалість і до якого результату це призводить. Більшість досліджень присвячується спробам виміряти, скільки насправді часу футболісти проводять з м'ячем, які відстані вони пробігають із ним та на якій швидкості. [4, 6, 9, 12, 18, 22]

У таких дослідженнях, були зібрані дані про техніко-тактичні дії кожного з 11 гравців на полі у 30 матчах французької «Ліги 1». Було виявлено, що переважна більшість переміщень футболістів на полі взагалі не має відношення до м'яча. Коли було підраховано, як часто і наскільки довго гравці перебували з м'ячем, ці показники виявилися невеликими. У середньому м'яч перебував у ногах у футболістів 53,4 секунди, тобто, вони із ним вони пробігали в середньому 191 метр за матч.

Іншими словами, той відрізок часу (менше хвилини), який гравець у середньому проводить з м'ячем – це близько 1% всього часу, який він проводить на полі. Ці цифри також вражають, якщо їх порівняти з дистанцією, яку гравець пробігає за матч – близько одинадцяти кілометрів. Тобто, з м'ячем гравець долає приблизно 1,5% від загальної відстані.

Коли м'яч таки знаходився у гравця, середня кількість торкань за одне «володіння» дорівнювала двом секундам, а середня тривалість такого «володіння» – 1,1 секунди. Хоча ця тривалість варіювалася залежно від позиції футболіста, яку він займає в середині командної схеми гри. Футболісти більшу частину ігрового часу м'яча не торкаються, 98,5% часу пересуваються без нього.

Дані показники є дуже важливими для того, щоб правильно зрозуміти, що відбувається на полі. Для цього найпростіше порахувати кількість контактів гравця з м'ячем, а також кількість випадків, коли команда втрачає м'яч під час матчу.

Наприклад, у баскетболі, де кидків у кошик набагато більше у порівнянні з ударами по воротах у футболі, кількість втрат м'яча теж набагато більша – приблизно вдесятеро. Зазвичай у NBA команда володіє м'ячем від 91 до 100 разів за матч: разом обидві команди від 180 до 200. [2, 5, 8, 12, 18, 22]

Для того, щоб порівняти, що відбувається з цими показниками у футболі, необхідно для початку розглянути чітке визначення поняття «володіння м'ячем» – це коли гравці однієї команди одержують м'яч і роблять хоча б дві успішні передачі, або пробивають по воротах. Дані за три останні сезони французького чемпіонату з футболу (Ліга 1) свідчать, що команда володіє м'ячем в середньому 100 разів за матч, обидві команди – 200. Практично як у баскетболі.

У звичайному матчі французької (Ліги 1) 10 зі 100 випадків командного володіння м'ячем призводять до удару по воротах і лише 1,3 зі 100 – до забитого м'яча. Тому у футболі найважливіше не контроль м'яча, а кількісні втрати м'яча.

Команди Ліги 1 отримують в середньому 200 можливостей за гру розпоряджатися м'ячем на власний розсуд. При цьому, більшість гравців із м'ячем намага-

Рис. 6. Відсоток ігрового часу реалізації колективного контролю м'яча в збірних командах України та Словаччини

ються віддати передачу партнеру. Найпоширеніша техніко-тактична дія з м'ячем – це пас у найрізноманітніших формах: короткий, середній, довгий, відданий головою чи ногою, подача зі штрафного удару тощо. Отже, 80% усіх техніко-тактичних дій, що виконуються гравцями в ході матчу, – це передачі м'яча партнеру. Решта дій займають від 2% і менше – удари, голи, штрафні, фінти, сейви. Основний сенс володіння м'ячем – доставити його до партнера по команді, не втрачаючи його.

Це означає, що володіння м'ячем вимагає більше колективних зусиль, ніж індивідуальних. Тобто, у командному контролі м'яча чітко проявляється груповий рівень взаємодії та індивідуальна майстерність кожного окремого гравця всередині командної схеми гри.

Загальна кількість передач за гру безпосередньо залежить від того, як часто супротивник відбирає м'яч. Команди, що роблять в середньому 500 передач за 90 хвилин, втрачають м'яч досить рідко. Інші ж команди, які розташовані в середині турнірної таблиці, отримують і віддають м'яч з абсолютно різною частотою. Наприклад, у сезоні 2024-2025 (французької Ліги 1) п'ять команд із середини турнірної таблиці (з 5 по 10 місце) робили в середньому приблизно однакову кількість пасів за гру –

400, але м'яч втрачали до 200 разів. [7, 14, 12, 18, 22]

Таким чином, саме ті команди, які рідко втрачають м'яч і не віддають його супернику, досягають успіху. Вони можуть віддавати безпечніші передачі, уникаючи гравців противника. Кількість точних передач залежить від правильності тактичного рішення. Частота точних передач – ось справжній критерій якості командного володіння м'ячем. І залежить ця частота не так від індивідуальної техніки та влучного удару по м'ячу, як від взаємної координації переміщень того, хто віддає передачу, і того, хто її отримує. Тому гравцям важливо вміти швидко створювати групові тактичні зв'язки на різних ділянках ігрового поля.

Якщо проаналізувати висловлювання багатьох відомих тренерів, включаючи Хосепа Гвардіола, то якість володіння можна оцінити за вмінням команди маніпулювати супротивником, змушуючи його рухатися у певному напрямку з метою розкриття ігрового простору, який, у свою чергу, повинен використовуватись для просування атаки ближче до воріт суперника.

Багато критики було у бік збірної Іспанії на Євро-2012 за зловживання тривалими перепасуваннями без будь-якого поступу вперед. Команда Дель Боске в се-

редньому 65% часу контролювала м'яч у ході матчу і за увесь турнір пропустила лише один гол – у першій грі проти Італії!

Таким чином, ми бачимо взаємозв'язок кількох факторів, що впливають на результати команд, які будують свою гру на основі командного володіння м'ячем. Все залежить від того, наскільки вдасться реалізувати задумане на футбольному полі. А це вже безпосередньо залежить від індивідуальної майстерності гравців.

Використовуючи наведені в даній дискусії результати досліджень щодо командного контролю м'яча, тренери можуть визначати ефективні стратегії для команди та приймати корисні рішення для відстеження, покращення та прогнозування індивідуальних показників як окремих футболістів так і команди в цілому.

Висновки

1. Аналіз матчу групового раунду чемпіонату Європи-2024 з футболу Україна-Словаччина показав, що загальне відсоткове співвідношення показника командного контролю м'яча не на користь збірної команди України. Так, гравці збірної команди Словаччини мали змогу контролювати м'яч більшу частину ігрового часу (56,6%). Однак, при цьому, на нашу думку, важливими є не тільки статистичні показники, а злагоджені, швидкі та ефективні взаємодії, які сприяють частому створенню гострих ситуацій і взяттю воріт супротивника. Чим більше таких ситуацій буде створено, тим вищі шанси на позитивний результат. Щоб реалізувати цю стратегію необхідно враховувати основні складові колективного контролю м'яча: рух без м'яча, колективний тиск на суперника,

швидкий перехід від оборони до атаки.

2. На нашу думку, завдяки правильно спланованій техніко-тактичній підготовці можна покращити колективне розуміння гри та підняти колективний контроль м'яча на більш високий рівень. Успіх у футболі залежить не лише від індивідуального таланту гравців, а й від колективного розуміння гри.

3. Необхідно вести подальший відео-аналіз техніко-тактичних дій футболістів збірної команди України. Отримані дані дозволять дати об'єктивну оцінку діям футболістів під час матчу та вносити відповідні корективи в навчально-тренувальний процес команд різного віку та кваліфікації.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Література

1. Tassi M, Nobari H, García D, Rubio A, Gajardo L, Manzano D, García-Calvo T. Exploring a holistic training program on tactical behavior and psychological components of elite soccer players throughout competition season: a pilot study. BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation, 2024; 16(1):16-27. Доступно: <https://doi.org/10.1186/s13102-024-00811-x>
2. Badari P, Machado G, Moniz F, Fontes A, Teoldo I. Comparison of soccer players' tactical behaviour in small-sided games according to match status. Journal of Physical Education and Sport, 2020; 21(1):12-20. Доступно: <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.01002>
3. Gaviria J, Valencia-Sánchez G, Espinal E, Bustamante L, Arias-Arias E. Tactical critical thinking program on the tactical efficiency index, declarative and procedural knowledge in male soccer players: a case study. Frontiers in Sports and Active Living, 2024; 6, 1469347. Доступно: <https://doi.org/10.3389/fspor.2024.1469347>
4. El-Kailani G, Al Qarra S, Mazahreh J, A'mir O, Mersal M, Alkhateib M, Fattah OA. Nutritional knowledge, practices and habits of elite female soccer players according to the playing position. Phys Act Rev 2025; 13(1): 131-140. Доступно: <https://doi.org/10.16926/par.2025.13.12>

References

1. Tassi M, Nobari H, García D, Rubio A, Gajardo L, Manzano D, García-Calvo T. Exploring a holistic training program on tactical behavior and psychological components of elite soccer players throughout competition season: a pilot study. BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation, 2024; 16(1):16-27. Dostupno: <https://doi.org/10.1186/s13102-024-00811-x>
2. Badari P, Machado G, Moniz F, Fontes A, Teoldo I. Comparison of soccer players' tactical behaviour in small-sided games according to match status. Journal of Physical Education and Sport, 2020; 21(1):12-20. Dostupno: <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.01002>
3. Gaviria J, Valencia-Sánchez G, Espinal E, Bustamante L, Arias-Arias E. Tactical critical thinking program on the tactical efficiency index, declarative and procedural knowledge in male soccer players: a case study. Frontiers in Sports and Active Living, 2024; 6, 1469347. Dostupno: <https://doi.org/10.3389/fspor.2024.1469347>
4. El-Kailani G, Al Qarra S, Mazahreh J, A'mir O, Mersal M, Alkhateib M, Fattah OA. Nutritional knowledge, practices and habits of elite female soccer players according to the playing position. Phys Act Rev 2025; 13(1): 131-140. Dostupno: <https://doi.org/10.16926/par.2025.13.12>

5. Perepelytsia P. The problem of football intelligence in modern research. *Journal of Sports Games*, 2024;4(34):55-61. Доступно: <https://doi.org/10.15391/si.2024-4.07>
6. Djaba W, Budiarti R, Sukamti R, Prabowo A. (2024). The Impact of Motivation on Decision-Making of Futsal Goalkeepers in Indonesia: An Analysis of Self-Confidence as Mediator. *Sport Mont*, 2024;22(2):45-51. Доступно: <https://doi.org/10.26773/smj.240707>
7. Koval I, Yaremko R, Hurtovenko N, Sirko R, Stelmakh O, Slobodanyk V, Kulyk Y, Hoian I. Juniors' extreme risky behavior in the context of the structure of self-efficacy in competitive activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 2024; 24(10):1331-1341. Доступно: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.10257>
8. Otero-Saborido FM, Torreblanca-Martínez S, González-Jurado JA. Crosses into the box: comparison of the top five European football leagues. *Phys Act Rev* 2024; 12(2): 20-28. Доступно: <https://doi.org/10.16926/par.2024.12.18>
9. Gongbing S. The Practicality and Effectiveness of Soccer Scoring Techniques Revealed by Top Elite Soccer Scorers. *Physical Activity Review*, 2023; 11(1): 99-111. Доступно: <https://doi.org/10.16926/par.2023.11.12>
10. Lebediev S, Zhurid S, Koval S, Shalenko V. Control of physical and technical readiness of football players at the stage of specialized basic training. *Slobozhanskyi Herald of Science and Sport*, 2022; 26(1):14-19. Доступно: <https://doi.org/10.15391/snsv.2022-1.003>
11. Yasar M, Cilli M, Cinarli F, Sakabas S, Guvenkaya M, Oztoprak U. The Association Between Heart Rate and Shooting Accuracy in Young Football Players. *Sport Mont*, 2025; 23(1), 31-36. Доступно: <https://doi.org/10.26773/smj.250205>
12. Rose S, Burton D. Exploring the impact of a mental skills training curriculum with elite university student-athletes: A qualitative case study. *Journal of Physical Education and Sport*, 2024; 24(11):1564-1575. Доступно: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.11282>
13. Halian I, Popovych I, Charkina O, Halian A, Danko D, Zaverukha O, Haponenko L, Kryzhanovskiy O. Relationship between emotional intelligence and coping strategies in junior athletes' behavior during extreme competitive situations. *Journal of Physical Education and Sport*, 2024; 24(11):1518-1527. Доступно: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.11278>
14. Li H. The tactical mindset of football players: Choosing effective training strategies for Top-Notch Performance. *International journal of sport psychology*, 2022; 22(53):525-542. Доступно: <https://doi.org/10.7352/IJSP.2022.53.525>
5. Perepelytsia P. The problem of football intelligence in modern research. *Journal of Sports Games*, 2024;4(34):55-61. Dostupno: <https://doi.org/10.15391/si.2024-4.07>
6. Djaba W, Budiarti R, Sukamti R, Prabowo A. (2024). The Impact of Motivation on Decision-Making of Futsal Goalkeepers in Indonesia: An Analysis of Self-Confidence as Mediator. *Sport Mont*, 2024;22(2):45-51. Dostupno: <https://doi.org/10.26773/smj.240707>
7. Koval I, Yaremko R, Hurtovenko N, Sirko R, Stelmakh O, Slobodanyk V, Kulyk Y, Hoian I. Juniors' extreme risky behavior in the context of the structure of self-efficacy in competitive activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 2024; 24(10):1331-1341. Dostupno: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.10257>
8. Otero-Saborido FM, Torreblanca-Martínez S, González-Jurado JA. Crosses into the box: comparison of the top five European football leagues. *Phys Act Rev* 2024; 12(2): 20-28. Dostupno: <https://doi.org/10.16926/par.2024.12.18>
9. Gongbing S. The Practicality and Effectiveness of Soccer Scoring Techniques Revealed by Top Elite Soccer Scorers. *Physical Activity Review*, 2023; 11(1): 99-111. Dostupno: <https://doi.org/10.16926/par.2023.11.12>
10. Lebediev S, Zhurid S, Koval S, Shalenko V. Control of physical and technical readiness of football players at the stage of specialized basic training. *Slobozhanskyi Herald of Science and Sport*, 2022; 26(1):14-19. Dostupno: <https://doi.org/10.15391/snsv.2022-1.003>
11. Yasar M, Cilli M, Cinarli F, Sakabas S, Guvenkaya M, Oztoprak U. The Association Between Heart Rate and Shooting Accuracy in Young Football Players. *Sport Mont*, 2025; 23(1), 31-36. Dostupno: <https://doi.org/10.26773/smj.250205>
12. Rose S, Burton D. Exploring the impact of a mental skills training curriculum with elite university student-athletes: A qualitative case study. *Journal of Physical Education and Sport*, 2024; 24(11):1564-1575. Dostupno: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.11282>
13. Halian I, Popovych I, Charkina O, Halian A, Danko D, Zaverukha O, Haponenko L, Kryzhanovskiy O. Relationship between emotional intelligence and coping strategies in junior athletes' behavior during extreme competitive situations. *Journal of Physical Education and Sport*, 2024; 24(11):1518-1527. Dostupno: <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.11278>
14. Li H. The tactical mindset of football players: Choosing effective training strategies for Top-Notch Performance. *International journal of sport psychology*, 2022; 22(53):525-542. Dostupno: <https://doi.org/10.7352/IJSP.2022.53.525>

15. Piepiora PA. Personality traits and sporting level of athletes. *Physical Education of Students*. 2024;28(3):144-51. Доступно: <https://doi.org/10.15561/20755279.2024.0302>
16. Papadopoulos S, Papadimitriou K, Ispiridis I, Papadopoulos D, Konstantinidou, X. Analysis of Offensive Transitions of Barcelona based on the Initial Penetration after the Ball Recovery. *Sport Mont*, 2023;21(1):103-109. Доступно: <https://doi.org/10.26773/smj.230217>
17. Dube A, Gouws C, Breukelman J. Exercise-Heat Stress, Hyperthermia, Dehydration and Fatigue Effects on Cognitive Performance among Semi-Professional Male Athletes. *Physical Activity Review*, 2022; 10(1): 10-21. Доступно: <https://doi.org/10.16926/par.2022.10.02>
18. Beyaz O. The Effect of 32-Week Football Training on Body Mass Index and Motor Performances of Male Children Aged 8-10. *Sport Mont*, 2025; 23(1), 43-49. Доступно: <https://doi.org/10.26773/smj.250207>
19. Katanic B, Bjelica D, Mekic A, Kristicevic T, Curic M, Stankovic M. Comparison of Anthropometric Characteristics and Body Composition between Professional Montenegrin Footballers and Karatekas. *Sport Mont*, 2025; 23(1), 79-83. Доступно: <https://doi.org/10.26773/smj.250212>
20. Brito Â, Freitas L. Decoding the influence of Field Surface, Tactical Positioning, and Field Zone on Tactical Networks in Youth Football. *Journal of Human Sport and Exercise*, 2025; 20(2):446-458. Доступно: <https://doi.org/10.55860/e8rafc81>
21. Melziddinov R, Akramov B, Kazonov R. The relationship of the efficiency of technical-tactical actions of football players with the level of physical preparation. *Modern Science and Research*, 2024; 24(2):1153-1165. Доступно: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10701662>
22. Kraynik Y, Mulik V, Lebediev S. Performance indicators of the technical and tactical actions of young football players of 13–14 years of various game roles. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 2019; 19(5(73)):48-52. Доступно: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3596563>
23. Šunjić I, Versic S, Modric T, Corluca M, Zaletel P. The Comparison of Position-Specific Match Performance between the Group and Knockout Stage of the UEFA Champions League. *Sport Mont*, 2024;22(2):9-17. Доступно: <https://doi.org/10.26773/smj.240702>
15. Piepiora PA. Personality traits and sporting level of athletes. *Physical Education of Students*. 2024;28(3):144-51. Dostupno: <https://doi.org/10.15561/20755279.2024.0302>
16. Papadopoulos S, Papadimitriou K, Ispiridis I, Papadopoulos D, Konstantinidou, X. Analysis of Offensive Transitions of Barcelona based on the Initial Penetration after the Ball Recovery. *Sport Mont*, 2023;21(1):103-109. Dostupno: <https://doi.org/10.26773/smj.230217>
17. Dube A, Gouws C, Breukelman J. Exercise-Heat Stress, Hyperthermia, Dehydration and Fatigue Effects on Cognitive Performance among Semi-Professional Male Athletes. *Physical Activity Review*, 2022; 10(1): 10-21. Dostupno: <https://doi.org/10.16926/par.2022.10.02>
18. Beyaz O. The Effect of 32-Week Football Training on Body Mass Index and Motor Performances of Male Children Aged 8-10. *Sport Mont*, 2025; 23(1), 43-49. Dostupno: <https://doi.org/10.26773/smj.250207>
19. Katanic B, Bjelica D, Mekic A, Kristicevic T, Curic M, Stankovic M. Comparison of Anthropometric Characteristics and Body Composition between Professional Montenegrin Footballers and Karatekas. *Sport Mont*, 2025; 23(1), 79-83. Dostupno: <https://doi.org/10.26773/smj.250212>
20. Brito Â, Freitas L. Decoding the influence of Field Surface, Tactical Positioning, and Field Zone on Tactical Networks in Youth Football. *Journal of Human Sport and Exercise*, 2025; 20(2):446-458. Dostupno: <https://doi.org/10.55860/e8rafc81>
21. Melziddinov R, Akramov B, Kazonov R. The relationship of the efficiency of technical-tactical actions of football players with the level of physical preparation. *Modern Science and Research*, 2024; 24(2):1153-1165. Dostupno: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10701662>
22. Kraynik Y, Mulik V, Lebediev S. Performance indicators of the technical and tactical actions of young football players of 13–14 years of various game roles. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 2019; 19(5(73)):48-52. Dostupno: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3596563>
23. Šunjić I, Versic S, Modric T, Corluca M, Zaletel P. The Comparison of Position-Specific Match Performance between the Group and Knockout Stage of the UEFA Champions League. *Sport Mont*, 2024;22(2):9-17. Dostupno: <https://doi.org/10.26773/smj.240702>

Отримано/Received: 30.06.2025

Прорецензовано/Reviewed: 02.09.2025

Прийнято/Accepted: 09.09.2025

Як цитувати статтю / How to Cite:

Перепелиця П, Перевозник В. Динаміка командного контролю м'яча в матчі Україна-Словаччина чемпіонату Європи з футболу 2024 року. Спортивний вісник Придніпров'я. 2025 Вер 30;(2):92-102. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-2-092>

Perepelytsya P, Perevoznyk V. Dynamics of team control of the ball in the match Ukraine-Slovakia of the European Football Championship 2024. Sportyvnyi Visnyk Prydniprovia. 2025 Sep 30;(2):92-102. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-2-092>